

**Sivilombudet
Postboks 3 Sentrum
0101 Oslo**

Deres referanse:
2023/4248

Vår referanse:
23/226926

Sted, dato:
Oslo, 01.11.2024

Svar på Sivilombudets tilbakemelding

1. Innledning og oppsummering

Det vises til brev datert 28.06.2024 der det bes om ytterligere opplysninger og tiltak utover det som er beskrevet i vårt tidligere tilsvare til Sivilombudets besøksrapport.

Det har siden vårt forrige svar, vært gjennomført en omorganiseringsprosess i politidistriktet som har medført at Felles kriminalenhet (FKE), der Seksjon for transport og fremstilling var underlagt, er nedlagt og avviklet per. 1. oktober. Transport og fremstilling er fra samme dato overført til geografisk driftsenhet sentrum (ENS). Arrestseksjonen og fagansvaret arrest er overført fra FKE til FOT-Felles enhet for operativ tjeneste.

Dette arbeidet har medført en del organisatoriske momenter som har ført til at oppfølgingen med enkelte av punktene fra Sivilombudet har måttet bli satt på vent frem til ny organisasjon er satt per 1. oktober.

I tillegg til ovennevnte, trådte ny arrestinstruks i kraft den 1. september som også vil ha betydning for arbeidet.¹

Under gis det en punktvis statusoppdatering per oktober.

¹ RPOD nr. 2023/016

2. Anbefalinger og oppfølging

2.1. Endringer i arrestjournal – INK retten

Endringsbehovene i INK-Retten er fremlagt for utvikler i GATship og det er planlagt flere endringer på funksjonaliteten, noe som igjen vil gjenspeiles i rutinene til Seksjon for transport og fremstilling.

Målsetningen er å utvikle en ny rutine ved ankomst og avreise. Fremfor dagens inn og utsjekkingsrutine, vil ny rutine bestå av en serie dialogbokser hvor man må utfylle relevant informasjon om klienten både ved innsjekk og utsjekk. Disse dialogboksene vil være standardiserte, med mulighet for å registrere utfyllende informasjon i merknadsfelt.

Det er allerede implementert en endring som gjør at klienter med medisinske behov, registrert ved innbringelse i Sentralarresten, vil vises på klientbildet i INK-Retten.

Vi ser for oss at arbeidet med å endre funksjonaliteten i INK-Retten vil ferdigstilles i løpet av høsten 2024 og være klare til å bli implementert i løpet av desember samme år.

Sivilombudet ber om å få oversendt arrestjournaler for de 20 seneste innsettelse på svartidspunktet. Oslo politidistrikt vil oversende disse journalene når alle endringer i systemet er implementert, for å kunne gi en best mulig samlet oversikt over endringene.

2.2. Oversikt over maktmiddelbruk

"Ombudet ber om en klargjøring av hvordan endringene som er gjort imøtekommer behovet for pålitelig oversikt over maktmiddelbruk"

Dette er en av endringene som er spilt inn til utvikler og hvor ny funksjonalitet vil ivareta både god notoritet, samt korrekt statistisk utdrag over maktmiddelbruk i tinghuset.

Funksjonaliteten vil kunne vises når ombudet får oversendt arrestjournaler etter implementeringen.

2.3. Forhold som Oslo politidistrikt ikke alene er ansvarlig for

Det ble den 15. august gjennomført et møte mellom Politidirektoratet, Domstolsadministrasjonen, samt Oslo politidistrikt. Formålet med møtet var å avklare ansvarsroller i tilknytning til politiets bruk av arrestlokale (ventecelle) i rettsbygning, knyttet til anbefalingene i besøksrapporten fra Sivilombudet.

Møtet oppsummerte ansvarsrollene o.a. summarisk slik:

- Domstolen har ansvar for det bygningsmessige knyttet til arrestlokale (venteceller) som politiet benytter.

- Politiet har ansvar for å utøve arrestvirksomhet i samsvar med arrestinstruks for politiet i tillegg til å innrede celle med særskilt utstyr o.a. der det er naturlig som eksempelvis madrass ol., og sørge for mat til arrestant
- Utarbeide standard bruksavtale o.a. knyttet til politiets bruk av venteceller i rettsbygning i samarbeid mellom DA og PFT Eiendom²

Oslo politidistrikt vil følge opp punktene som treffer distriktets ansvarsområde, herunder materiell på celle, samt varmt måltid. Hva gjelder varmt måltid, er det innført en løsning der den innsatte kan serveres måltid av typen "Real turmat" der maten tilsettes kokende vann, for å bli et fullverdig, varmt måltid.

2.4. Redusert tid i ventecelle

Oslo politidistrikt viser til tidligere svar der dette er adressert. Vi registrerer ombudets anbefaling og vil vurdere dette på nytt i forbindelse med ny organisering i distriktet, som beskrevet i innledningen.

2.5. Tilgang til maktmidler

"Sivilombudet fastholder anbefalingen om at politiet bør vurdere hvilke tjenestepersoner, herunder tjenestepersoner uten politiutdanning, som skal bære de enkelte maktmidlene."

I vårt forrige tilsvar var vår tilbakemelding at dersom de ansatte ikke har tilgang til pepperspray, eller bare enkelte ansatte har dette, kan det medføre et behov for å etablere nye sikkerhetstiltak/sikkerhetsrutiner for å ivareta de ansattes sikkerhet. Det bør derfor skje en bred vurdering av alle sider av sikkerheten i arresten før man eventuelt begrenser adgang til å bære og bruke pepperspray. Denne vurderingen bør skje for hele politiet og ikke i det enkelte distrikt. Dette er også drøftet med Politidirektoratet som ønsker å undersøke nærmere i sakens anledning.

Den 26.06.2024 sendte Politidirektoratet ut ny maktmiddelinstruks med ikrafttredelse 1. september.³ Instruksens punkt 5 omhandler opplæring, utlevering og bruk av pepperspray. Under punkt 5.1 står det:

"Pepperspray kan bare kan utleveres til og brukes av tjenestepersoner som har gjennomført nødvendig opplæring. Opplæring i bruk av pepperspray ivaretas gjennom den alminnelige politiutdanningen eller med grunnlag i opplæringsprogram og/eller vedlikeholdsprogram utarbeidet av Politihøgskolen"

Samtlige tjenestepersoner ved seksjon for transport og fremstilling er opplært og sertifisert for bæring og bruk av pepperspray via Politioperativ fagutvikling ved Felles operativ enhet i Oslo politidistrikt. Politioperativ fagutvikling har ansvaret for all

² Websaknr. 23/226066-9

³ RPOD 2024/010

sertifisering i distriktet og følger således Politihøgskolens temalister og fagplaner, herunder godkjenning for bruk av pepperspray.

I ny arrestinstruks er det også under punkt 12, Bruk av maktmidler i politiets arrester ikke lenger anført at pepperspray kun kan benyttes i nødverge slik det var beskrevet i tidligere instruks.

I FN's retningslinjer "*Guidelines for Implementation of the UN Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials*" gis det også uttrykk for at alle med politimyndighet burde ha tilgang til flest mulig ikke-dødelige våpen/maktmidler:

«Law enforcement agencies should have a range of less lethal equipment at their disposal that allows for a differentiated use of force in full respect of the principles of necessity and proportionality, and ensures that harm and injury are kept to the minimum. »

Oslo politidistrikt anser at arrestpersonellet ved tinghuset, er opplært i bæring og bruk av pepperspray på lik linje med politiutdannet personell og vil med bakgrunn i dette ikke endre praksis per dags dato. Vi ønsker samtidig presisere at vi er i dialog med Politidirektoratet rundt temaet.

2.6. Oversendelse av dokumentasjon

Vedrørende Sivilombudets anmerkning om den minste ventecellen, så kan det informeres om at denne ikke lenger vil bli benyttet som ventecelle, men er bygget om til lager for pledd, tidsfordrivsmateriell mv. for den innsatte.

Informasjonsfolder med rutiner for fremstilling i rettssalen og oppholdet i ventecelle, er ikke ferdigstilt, da denne må avstemmes mot Informasjons/rettighets skrivene sendt ut fra Politidirektoratet i forbindelse med ny arrestinstruks. Det er i disse skrivene noen uklarheter opp mot selve instruksene, som vi ønsker å avklare med Politidirektoratet.

Når det gjelder at informasjonen til innsatte skal gis på et språk de forstår, jobber Oslo politidistrikt nå med en løsning med bruk av ChatGPT, samt oversettelsesapplikasjon til dette formålet. Løsningen er for tiden til testing i Sentralarresten og vil muligens også kunne benyttes hos Seksjon for transport og fremstilling.

All dokumentasjon vil bli oversendt Sivilombudet fortløpende og så snart vi har dette ferdigstilt.

3. Avslutning

Det vises til forholdene som er beskrevet i innledningen. Arbeidet med oppfølgingspunktene fra Sivilombudet vil derfor bli fulgt opp fra distriktets side fortløpende ut 2024. Vi ber samtidig om at eventuelle ytterligere tilbakemeldinger fra Sivilombudet heretter rettes til FOT, som følge av at enheten per 01.10.24 innehar fagansvaret for området arrest.

Med hilsen

Martin Strand

Politiinspektør/enhetsleder

Oslo politidistrikt

FOT-Felles enhet for operativ tjeneste

Mobil: 99282401

E-post: martin.strand@politiet.no

www.politiet.no

Saksbehandler:

Anders Holbø Halvorsen

Fagansvarlig arrest